149. Kov
Kager Simon
Stefana Kovača 11.
Murska Sobota

LJUDSKI Glas

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA OBMURSKE OKRAJE

Štev. 48 — Leto III. | Murska Sobota, 6. decembra 1951 | Cena din 5.—

Pred težko odločitvijo

Preberite na tretji strani.

Tudi ti lahko prejemaš Ljudski glas brezplačno

Navodila najdeš na drugi strani.

„Bratova kri“, podlistek

Ne pozabite prebrati na četrti strani.

Kaj pa mi stari?

To pa izveš na četrti strani.

Poravnajte zaostalo naročnino!

Celoletna naročnina za Ljudski glas za letošnje leto znaša 260 din.

Poslužite se priloženih položnic in nakažite takoj!

Položnice smo priložili vsem naročnikom. Kdor ima za letos že poravnano naročnino, naj nakaže za prihodnje leto; kdor nima, pa zaostanek in predplačilo obenem.

Predplačajte se za prihodnje leto!

Celoletna naročnina za leto 1952 bo znašala 300 din, polletna 150 din, četrtletna 75 din, mesečna 25 din. S tem pa se naročnina za prihodnje leto ni podražila, ampak se je dvignila le toliko, kolikor je bila prve štiri mesece letošnjega leta nižja.

V 52 vaških organizacijah OF so že pripravili kandidatne liste

Frontne organizacije v radgonskem okraju se na svoje občne zbore skrbno pripravljajo. 52 vaških organizacij je že pripravilo kandidatne liste. Predstavniki Fronte so jih sestavljali skupno s predstavniki ostalih množičnih organizacij in društev. Sestavljanje kandidatnih list je ponekod bilo množično. V Velki, kjer frontna organizacija doslej ni bila prav delavna, je prisostvovalo 50 ljudi. V Zgornji Ščavnici se je zbralo 38 ljudi, v Nasovi 25, Cerkvenjaku 35 itd. Na sestankih so se pomenili tudi o vlogi frontnih organizacij v okviru novih občin. Večina ljudi razume, da bo frontna organizacija v bodoče še bolj potrebna in bo novim občinskim ljudskim odborom morala še bolj pomagati, kot je to delala doslej.

Vzporedno s pripravami na občne zbore je Okrajni odbor Osvobodilne fronte v Radgoni pripravil tudi posebna predavanja, na katerih so obravnavali razna gospodarska in politična vprašanja. Tako predavanje je dobro uspelo v vasi Gravonoš, kjer se ga je udeležilo 70 ljudi. V Cerkvenjaku se je zbralo 35 ljudi, v Hrastju-Mota 25. Po ostalih vaseh so predavanja bila slabše obiskana.

Pred občnimi zbori bodo spojili sedem vaških frontnih organizacij, ki zaradi majhnega števila članov in zaradi majhnega števila prebivalstva niso mogle delati uspešno. Ponekod pa je to potrebno zaradi nove združitve vasi in krajev.

Nekaj občnih zborov je bilo že v nedeljo 25. novembra. Večino občnih zborov pa pripravljajo za nedeljo, dne 9. decembra. Vse delavne organizacije jih bodo gotovo pravočasno in dobro pripravile. To so pokazali dosedanji občni zbori. Kjer pa za priprave občnega zbora ne kažejo dovolj zanimanja, se tudi pozneje ne bodo mnogi zmenili za delo. Seveda, če ni krivda le v slabem odboru, katerega bodo na občnem zboru zamenjali z boljšimi frontovci.

Na nekaterih sestankih za izbiro kandidatov in na občnih zborih pa so prerešetali člane organizacije, kajti ljudi, ki niso vredni biti člani Osvobodilne fronte, je treba izključiti, da ne bi le zavirali delo organizacije.

Maršal Tito, Moša Pijade in Boris Kidrič odlikovani

Prezidij Ljudske skupščine FLRJ je ob Dnevu republike odlikoval z redom junaka socialističnega dela predsednika zvezne vlade, maršala Jugoslavije Josipa Broza Tita, podpredsednika prezidija Ljudske skupščine Mošo Pijada in predsednika Gospodarskega sveta Borisa Kidriča. Odlikovanja je podelil predsednik Prezidija Ljudske skupščine dr. Ivan Ribar.

*

Dva odlikovanca z medaljo dela III. stopnje

Zaslužila sta si jo dva člana delovnega kolektiva Državnega posestva Črnci in sicer živinorejec in večkratni udarnik Ivan Postružnik in traktorist Franc Lačen. Medalje so jima izročili na posebni proslavi, ki jo je pripravil delovni kolektiv.

Uspešno delo soboških sindikatov v šestmesečnem tekmovanju

Pozivu na šestmesečno tekmovanje v čast 10. obletnice Jugoslovanske armade se je odzvalo precej sindikalnih podružnic v okviru Okrajnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije v Murski Soboti. Nekatere od teh pridno tekmujejo in dosegajo pri delu lepe uspehe.

Med najboljšimi je sindikalna podružnica Državnega posestva Rakičan. Sleherni delavec in nameščenec, zaposlen na tem posestvu, je član sindikata, prav tako pa tudi Fronte in Rdečega križa. Tudi članarino plačujejo redno in pravočasno. Imajo lastno gasilsko četo, ki se pridno uči in vadi, kako pomagati v nesreči. Zelo aktivni pa so tudi v organizaciji PAZ. Člani sodelujejo pri nogometnem društvu Rakičan, ki je postalo okrajni prvak. Strelska družina pa se je močno povečala. Priredila je tri vaje v streljanju; s 30 člani pa je sodelovala pri streljanju na Vaneči na mladinskem dnevu. Knjižnico in čitalnico poseča lepo število članov. Imajo svoj SKUD »Kajuh«, ki pripravlja kulturno prireditev, s katero namerava gostovati tudi po drugih krajih. Delovni kolektiv ima precej zaslug, da je posestvo s svojo povrtnino lahko zbijalo pretirane cene na trgu.

Med najboljšimi pa ne smemo pozabiti delovnega kolektiva soboške bolnišnice, o katerem smo že pred tedni poročali, in sindikalne podružnice železničarjev. Ti so dobili od Okrajnega odbora Zveze borcev v M. Soboti za dosežene uspehe v oktobru v okviru tekmovanja v čast 10. obletnice JA pismeni pohvali.

Med tekmovalci so še sindikalne podružnice OZKZ, DOZ, Invalidskih podjetij, Kleparstva in Tovarne perila. Največ uspehov so dosegli v izboljšanju organizacijskega dela, pozitivni oziroma aktivnemu sodelovanju pri Fronti in drugih organizacijah ter društvih, v usposabljanju pri protiletalski zaščiti in v strelskih društvih, pa tudi v delovni disciplini in izboljšanju dela v podjetjih in ustanovah.

Ponovno znižanje cen

vina, tekstilnega blaga, izdelkov iz polivinila in nekaterih industrijskih ter živilskih predmetov

Vlada FLRJ je izdala sklep o znižanju cen na drobno vina, tekstilnega blaga, izdelkov polivinila, suhomesnatih izdelkov in izdelkov iz sladkorja (čokolade in bonbonov). Znižanje velja od 28. novembra 1951.

Znižane so cene:
tekstilnega blaga za 15% (z nedavnim znižanjem tekstilnega blaga za 10% se cene znižajo pravzaprav za 25%);
izdelkov polivinila za 20%;
vina za 25%;
suhomesnatih izdelkov za 15 odst., čokolade in čokoladnih bonbonov za 10%, vseh drugih vrst bonbonov za 20%.

Nova pocenitev gotovo ne preseneča naših poštenih delovnih ljudi. Zanje je ta pocenitev samo nov, otipljiv dokaz, kako zlagano je sovražno govorjenje špekulantov, češ, da se bodo cene zopet dvigale. S tem skušajo izkoristiti vsako, čeprav še tako ugodno novost v našem gospodarskem razvoju v lastne mračne namene. Pri tem pa z dejstvi vsak dan razkrivamo njihove bedne izmišljotine.

Novo znižanje cen je zelo važno za nadaljnjo stabilizacijo trga ter je posledica dosledne politike vlade FLRJ v tej smeri. Zaradi tega znižanja bodo potrošniki v letu dni v pogojih sedanjega prometa za isto količino teh predmetov plačali pri tekstilnem blagu 29.840 milijonov manj, pri izdelkih iz polivinila 591 milijonov manj, pri vinu 2166 milijonov manj, pri suhomesnatih izdelkih 636 milijonov manj, pri čokoladi 221 milijonov manj, pri drugih vrstah bonbonov pa 1032 milijonov dinarjev manj, kot bi plačali po prejšnjih cenah.

Novo znižanje cen industrijskih predmetov je omogočil dosedanji padec cen kmetijskih pridelkov. To pomeni nadaljnje uvajanje pravilnega odnosa med cenami industrijskih in cenami kmetijskih pridelkov. Vsako nadaljnje znižanje cen kmetijskih pridelkov bo imelo za posledico pocenitev industrijskih predmetov. Vse to pa prispeva k izboljšanju življenjskih pogojev naših delovnih ljudi.

Prihodnje leto eno milijardo din za investicije v Sloveniji

Naše republiško gradbeno podjetje »Gradis«, ki ima sedež v Ljubljani in gradi v Sloveniji tudi vse važnejše objekte, poleg tega pa še nekaj velikih objektov v Bosni, je že sprejelo program za prihodnje leto. Iz tega investicijskega programa je razvidno, da bomo prihodnje leto v Sloveniji investirali v temeljne objekte petletke približno enkrat toliko kot lani.

Za investicijske gradnje v Sloveniji je določeno okrog milijardo din. Težišče gradbenih del bo v Strnišču (nova elektrolizna dvorana, termocentrala itd.), Vuzenici (dograditev hidrocentrale), Guštanju (gradnja jeklarne), Šoštanju (gradnja termocentrale), Mariborski otok, (montaža nove turbine), gradbena dela pri »Litostroju« v Ljubljani, na hidrocentralah Medvode in Moste na Savi, pri velenjskem rudniku, Tovarni metalnih konstrukcij v Mariboru itd. Za gradnje in montaže v Strnišču bomo vložili prihodnje leto čez 300 milijonov din, za gradnje v Guštanju 72 milijonov itd.

V Parizu je bila z veliko večino sprejeta naša resolucija

Kakor znano, je Jugoslavija vložila na zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov pritožbo zoper vlado SZ in vlade satelitskih držav, ki že dalj časa izvajajo proti Jugoslaviji ekonomsko blokado, povzročajo incidente na naših mejah in izvajajo splošen pritisk, da bi spremenili obstoječi red v državi. Naša pritožba je bila obravnavana pred posebnim političnim odborom, kjer je naš zastopnik, min. Djilas, obrazložil početje Sovjetske zveze in njenih satelitov Madžarske, Romunije, Bolgarije, Albanije, Češkoslovaške in Poljske. Sovjetski delegat je z raznimi psovkami in izzivanji hotel odvrniti pozornost in krivdo, kar pa se mu ni posrečilo, ker je Djilas navedel vrsto argumentov, ki jih sovjetski delegat niti ni poskusil zanikati, ali pa za zanikanje ni imel nobenih argumentov.

Pri razpravi je sodelovalo večje število tujih delegatov, ki so po svoji uvidevnosti vsi podprli jugoslovansko resolucijo. Pri glasovanju je glasovalo za Jugoslavijo 50 delegacij, proti pa je glasovalo le 5 delegacij sovjetskega bloka. Glasovanja sta se vzdržala le Iran in Afganistan.

Jugoslavija zahteva od Sovjetske zveze, da opusti politiko pritiska na Jugoslavijo in da enako store tudi druge kominformovske države, da vpostavi z Jugoslavijo redne diplomatske odnošaje in da spoštujejo suvereniteto Jugoslavije.

Djilas je v svojem govoru razložil tudi, kako je sovjetska vlada postavila na vodilne vojaške položaje v vseh vzhodnih državah svoje učence, če že ne same Ruse; zato le-ti tudi ubogajo na vsak migljaj sovjetskih gospodarjev in po njihovih željah izvajajo incidente na naših mejah. Tako imajo na Poljskem ruskega maršala Rokosovskega za vrhovnega poveljnika, na Madžarskem vodi vojsko neki Istvan Bata, človek, ki je bil pred leti poveljnik neke ukrajinske divizije, na položaju bolgarskega obrambnega ministra sedi Peter Pančevski, ki je živel 30 let v Sovjetski zvezi (vse do osvoboditve), v Romuniji in Albaniji pa so prav tako na čelu oficirji, ki jih je poslala Moskva.

Pričele so se razprave o nemškem vprašanju

Posebni politični komite je v torek pričel razpravljati o nemškem vprašanju — o svobodnih volitvah v vseh conah Nemčije in o vpostavitvi enotne svobodne Nemčije. ZDA, Francija in Velika Britanija so predložile skupno resolucijo o nemškem vprašanju, v kateri predlagajo, naj Združeni narodi določijo komisijo, ki bi izvršila anketo v Zahodni Nemčiji, Berlinu in Vzhodni Nemčiji, če na teh področjih obstojajo pogoji za svobodne in tajne volitve.

Anketna komisija bi morala po predlogu zapadnih zaveznikov upoštevati ustavne določbe glede osebne svobode, svobode gibanja, svobode združevanja, svobode organizacij, govora in tiska ter radia, potem svobodo političnih strank, da organizirajo in izvajajo svojo dejavnost in končno organizacijo in dejavnost sodnih policijskih in drugih organov.

V 5 kmetijskih nadaljevalnih šolah že poučujejo

Na zadnjem posvetovanju okrajne komisije za organizacijo kmetijskih nadaljevalnih šol v ljutomerskem okraju, kateremu so prisostvovali tudi vodje predavateljskih aktivov s podeželja, so razpravljali o poteku priprav za začetek pouka. Ob tej priliki so ugotovili, da je na podeželju mnogo zanimanja za zimsko vzgojno delo. Tako so v petih šolah že pričeli s poukom, medtem ko se drugod pospešeno pripravljajo in računajo, da bodo v prihodnjem tednu dohiteli vzornike.

Na Kogu so o pomenu ljudskega izobraževanja govorili na zboru volivcev in sklenili, da bodo s svojimi močmi podprli prizadevanje ljudskega odbora z učiteljstvom in domačimi predavatelji. V nekaterih krajih niso pričeli s poukom zaradi tega, ker čakajo na mladince predvojaške vzgoje, ki so odšli na mladinsko progo. Pri Tomažu so mladinci pred odhodom obljubili, da bodo redno obiskovali pouk v nadaljevalni šoli. Začeli pa so že s kuharskim tečajem. V Vučji vasi bodo kmečki mladini predavali absolventi kmetijskih šol, ki so trenutno na progi. Sedaj se pripravljajo na obrambo domovine v tečaju protiletalske zaščite.

Udeleženci posvetovanja so uvideli potrebo po tesnem sodelovanju z množičnimi organizacijami, zlasti s Fronto in središči predvojaške vzgoje. Zato se bodo po vrnitvi mladincev s proge posvetovali s krajevnimi vojaškimi voditelji ter z njihovo pomočjo organizirali množičen obisk moške mladine v šolah.

*

Delavski kolektivi bodo dogradili zadružne domove v radgonskem okraju

Leta 1948 je bilo v radgonskem okraju kampanjsko tekmovanje pri gradnji dvajsetih zadružnih domov. Pri tem delu je poleg kmečkega prebivalstva in zadružnikov KDZ vložilo mnogo truda delavstvo posameznih kolektivov. Tako so pomagali graditi zadružne domove delavci slatinskega podjetja v Radencih in kolektiv Državnega posestva Črnci. Nedavno so ti kolektivi na pobudo sindikalnih vodstev prevzeli v svojo upravo v surovem stanju zgrajene zadružne domove. V teh domovih bodo kolektivi v okviru ljudskoprosvetnih društev razvijali kulturnoprosvetno dejavnost.

Večino ostalih, še nedograjenih domov, bodo prevzele kmečke delovne zadruge in gasilske organizacije, kot so to storili v Črešnjevcih in Janževem vrhu. Zadružni domovi bodo v okviru dela teh organizacij in ustanov služili namenjenim smotrom, ker jih bodo dogradili in pripravili za uporabo. Tako bo končno odstranjena sramota zaradi nekaterih na pol dovršenih in propadajočih zgradb, kot so bili primeri v Podgorju, Zbigovcih, Velki itd. To je ponovni dokaz, kaj zmorejo naši delavci. -jh.

S složnim delom se mnogo doseže

Cvenski prosvetar tov. Roškar je na posvetovanju poročal o svojih izkušnjah pri organizaciji pouka v šoli. Zlasti zanimivo je njegovo poročilo o tem, kako so na Cvenu vcepili mladini ljubezen do šole. Kakor pravi, so prav domači predavatelji utrdili tesno zvezo med šolo in učečo se mladino. Letos se lahko pohvalijo z resnično disciplino. Navedel je primer: 27. novembra je prišlo k pouku 32 mladincev, štirje pa so izostali zaradi nujnih domačih opravil. Vendar so se pismeno opravičili! Pomaga pa tudi Fronta. Ne samo, da so dali ljudskoizobraževalno delo na dnevni red frontnih sestankov, temveč tudi na domove stopijo, če drugače ne morejo prodreti. Prav taksen obisk je omehčal neko cvensko gospodinjo, ki se je spočetka protivila, da bi poslala svojo služkinjo v nadaljevalno šolo.

Kako so začeli v Svetinjah, je povedala tov. Ivanka Pučkova, ki jo poznamo že iz lanske nadaljevalne šole. Na tem, pretežno vinogradniškem predelu obiskuje I. razred 42 mladincev, II. razred nadaljevalne šole pa 20 mladincev. Pod okriljem šole so pred dnevi pričeli tudi z gospodinjskim tečajem.

Križevski predavatelji in mladinci so se zbrali v ponedeljek k otvoritvi šolskega pouka. Ta dan so slavnostno proslavili in mladina je spoznala domače predavatelje, ki ji bodo preko zime pomagali in vcepljali potrebno znanje.

V Ljutomeru ne bo težav za predavatelje, ki so se v velikem številu odzvali povabilu Ljudske prosvete. Predavajo doma, pa tudi na podeželje bodo šli. Med predavatelji so agronomi, kmetijski strokovnjaki, zdravniki, babice, veterinarji in pravniki. Vodstva nadaljevalnih šol na podeželju naj si sama izberejo poljubne teme za širši krog prebivalstva in povabijo strokovnjake v svojo sredino.

V Cezanjevcih, kjer se je prijavilo 36 mladincev in se je pouk že pričel, so se ogласili s prošnjo, da bi poslali sposobne predavatelje. Slični glasovi dežujejo tudi iz drugih krajev. Sestav predavateljskega kadra je dovolj pester in omogoča kmečkim ljudem, da si prosto izbirajo predavatelje, za katere vedo, da jim bodo lanko z nasveti največ pomagali.

Državni prevrat v Siriji

Po večdnevnih zapletljajih je polkovnik sirijske vojske Adib Šišakli izvedel državni udar. Z oboroženo silo je ujel ministre in zahteval odstop vlade. Predsednik sirijske republike Hašem Ataši je tudi dal ostavko, ker populistična stranka ni privolila v razpust parlamenta, kot so to zahtevali prevratniki.

Vojaški svet je sklenil, da naj vsa pooblastila, ki jih je imel sirijski predsednik vlade, preidejo na načelnika generalnega štaba, polkovnika Adib Šišaklija, ki je izvedel državni udar. Vsa izvršna oblast v Siriji je sedaj v rokah tega polkovnika.

Sirija je dežela ob vzhodni obali Sredozemskega morja in meji na Turčijo, Libanon, Irak in Izrael. Do nedavna je bila popolnoma pod francoskim vplivom, katerega pa se je sedaj že otresla.

Sirijski poslanik v Egiptu je izjavil, da prevrat ne bo pomenil spremembe sirijske zunanje politike in da se bo Sirija še vnaprej zoperstavljala ustanovitvi skupnega poveljstva za obrambo Srednjega vzhoda. Po vesteh iz drugih arabskih prestolnic, arabske države niso zadovoljne s prevratom v Siriji. Posebno nezadovoljni so krogi v Bagdadu, glavnem mestu Iraka. Iraška vlada je že izjavila, da ne bo priznala nove sirijske vlade. Druge članice arabske lige se doslej še niso izjavile, kakšno stališče bodo zavzele do prevratnikov v Siriji.

*

Severnokorejci predlagajo zamenjavo ujetnikov

Severnokorejska delegacija je na ponedeljkovi seji predložila kompromisni načrt. Glavne točke tega načrta so: naj bi prepovedali povečanje vojaških sil na obeh vojskujočih se straneh, izvrševanje teh določb pa naj bi zaupali opazovalcem nevtralnih držav. Vendar severni Korejci še dalje vztrajajo na tem, da Združeno poveljstvo ne sme zamenjati svojih sil, četudi jih številčno ne poveča.

Po vesteh iz Panmundžona so Severnokorejci že storili nekaj korakov za zamenjavo večjega števila vojnih ujetnikov, ki se bo izvršila takoj po sklenjenem premirju. Severnokorejci se baje zavzemajo tudi za nekako mednarodno konferenco, kjer naj bi rešili celotno korejsko vprašanje.

Zbralo se je ljudi, kot že dolgo ne

Na predvečer Dneva republike so v Murski Soboti pripravili slavnostno akademijo. Med prebivalstvom je vladalo ogromno zanimanje za akademijo, saj so napolnili veliko dvorano telovadnega društva do zadnjega kotička. Nekateri pa se niti niso mogli noter preriti in so poslušali skozi odprta vrata.

Veliko zanimanje za ta praznik je bilo opaziti v mestu že vse popoldne, ko so ljudje izobešali zastave ter krasili okna s slikami naših vodilnih mož, z zelenjem in zastavicami. Sobota se je oblekla v slavnostno obleko. Zato je tudi večerni naval na akademijo bil umeven.

Po govoru tajnika Okrajnega ljudskega odbora tov. Antoliča, ki je nakazal zgodovinski nastanek republike in težave, ki smo jih pri tem premagovali in jih še premagujemo, ter odločnost naših ljudi, braniti to svojo republiko, je sledila akademija z mnogimi točkami. Najprej so nastopili naši malčki-cicibančki z recitacijami, potem pionirji osnovne šole in gimnazije. Nastopil je tudi pevski zbor JA in SKUD Stefana Kovača. Obrtniška godba na pihala pa je zaigrala nekaj koračnic.

Tudi po ostalih mestih in vaseh so slavnostno proslavili Dan republike, čeprav se niso mogli postaviti s takim sporedom kot v Soboti. Nastopili so bolj skromno, razmeroma primerno, toda v srcih so imeli vsi enake občutke, občutke radosti in zadovoljstva.

Ljutomerčani so proslavili ustanovitev nove Jugoslavije

Že na predvečer velikega praznika — Dneva republike — je dobilo prijazno pleško mestece praznično lice. Prebivalstvo je izobesilo trobojnice, okrasilo okna in poslopja s cvetjem in zelenjem, v izložbah trgovin pa so električne lučke pošiljale svoj sij na slike partijskih in državnih voditeljev. V mestni kinodvorani je zvečer zastopnik SKUD tov. Stopar s krajšim nagovorom pričel letošnjo sezono dela dramske skupine.

V četrtek zjutraj je na Glavnem trgu koncentrirala godba na pihala SKUD »Ivana Kavčiča«. Po koncertu je bila v prostorih Doma kulture svečana akademija, posvečena Dnevu republike. Ljutomerčani so napolnili dvorano da zadnjega kotička. O pomenu zgodovinskega zasedanja AVNOJ v Jajcu je govoril član mestnega partijskega komiteja tov. Mohorko. V kulturnem delu sporeda so nastopili: pionirski in ženski pevski zbor pod vodstvom tov. Zacherlove, recitatorji in orkester društva pod taktirko tov. Loparnika. Celoten program akademije je bil pester in v zadovoljstvo občinstva uspešno izveden.

Proti poldnevu so se zbrali v prostorih dijaškega doma zastopniki oblasti, Partije, podjetij in ustanov, ter člani Okrajnega Sveta za kulturo in prosveto. Predsednik sveta tov. Pirher je v krajšem govoru orisal napore in težave pri gradnji doma, pohvalil posamezna podjetja in ustanove, ki so s prizadevanjem pospešila gradbena dela, denarno nagradili organizatorja gradnje tov. Baukerta in Janka Trstenjaka, ter z željo, da bi novi dom koristno služil mladi generaciji, izročili ključe Doma upravniku tov. Korenu. Novi dijaški dom je vzorno urejen.

Tudi ti lahko prejemaš Ljudski glas brezplačno

Ugotovili smo, da po nekaterih naših obmurskih vaseh ljudje tako rekoč še ne poznajo našega in svojega lista. Saj imamo primere, ko tudi po večjih vaseh najdemo le po dva ali tri naročnike Ljudskega glasa. Seveda si ga ljudje ne morejo naročiti, če ga niti ne poznajo.

Zato se obračamo do vseh naših naročnikov in bralcev s prošnjo, da tudi takim ljudem pokažejo Ljudski glas in jih pridobijo za naročnike. Čim več naročnikov bo imel, tem boljši bo list. Obenem pa vsem pridnim zbiralcem naročnikov za naš list nudimo še posebno nagrado. V vaseh, kjer je malo naročnikov, si lahko vsak naš naročnik z malim trudom zasluži nagrado, da bo prihodnje leto prejemal naš list brezplačno.

Kdo ne bi izkoristil priložnost, posebno sedaj, ko denar dobiva vedno večjo vrednost?! In to z malim trudom? Kako neki pa?

Stopite k svojim sosedom, sorodnikom in znancem. Pokažite jim Ljudski glas in jim še pojasnite, kaj vse bo list prinašal v prihodnjem letu. Gotovo jim bo ugajal. Povejte jim tudi, da bodo v letošnjem decembru prejemali list brezplačno, če bodo takoj plačali celotno naročnino za leto 1952. Gotovo bodo izkoristili priložnost. Tako pridobite 10 novih naročnikov za Ljudski glas, ki bodo plačali celoletno naročnino vnaprej, vi pa boste za nagrado prejemali v letu 1952 vse leto list brezplačno. Pripominjamo pa, da nagrado priznamo le za nove naročnike, ne pa za take, ki so že letos bili naročeni.

V krajih, kjer je že precej naročnikov Ljudskega glasa in bi bilo težko dobiti 10 novih naročnikov, se lahko poslužite druge ugodnosti. Namreč tudi za manjše število novih naročnikov priznavamo nagrade, ki pa so temu primerne. Kdor pridobi pet novih naročnikov, ki bodo plačali celoletno naročnino vnaprej, bo prejemal naš list pol leta brezplačno. Če pa pridobi le tri nove naročnike, ki bodo plačali celoletno naročnino vnaprej, mu bomo pošiljali naš list četrt leta brezplačno. Tako ima vsak naročnik in bralec možnost dobiti eno izmed navedenih nagrad.

Nekatere ljudi pa je zaradi nezaupljivosti težko prepričati, da bi plačali celoletno naročnino vnaprej. To predvsem take, ki našega lista doslej niso poznali. Zato lahko zaslužite nagrado, če tudi bodo plačali le polletno naročnino vnaprej. Seveda bo vaša nagrada za polovico manjša, kot če bi plačali celoletno.

Na delo za izboljšanje Ljudskega glasa in z nagrado brezplačnega sprejemanja lista! Čas imate le do 1. januarja 1952.

Uprava Ljudskega glasa

Razdelitev radgonskega okraja

Okrajni ljudski odbor Radgona je imel 28. novembra izredno sejo, na kateri so izvolili sodnika za prekrške Franca Košarja in njegovega namestnika Jožeta Tomažiča. Izvolili so tudi sedemčlanski posvetovalni odbor pri Narodni banki. Predvsem pa so razpravljali o upravni teritorialni razdelitvi radgonskega okraja. Sedanji radgonski okraj bo imel 12 občin. Sam okraj pa bo razdeljen na dva dela: nove občine Velka, Zgornja Ščavnica, Trate, Benedikt in Cerkvenjak bodo priključene mariborsko-okoliškemu okraju; nove občine Spodnja Ščavnica, Apače, Stogovci, Gornja Radgona, Slatina Radenci, Ivanjci in Videm pa ljutomerskemu okraju. Do tega najnovejšega predloga je prišlo po želji ljudstva.

Tov. Zadravec je med drugim omenil, da je pri obravnavanju, kam si kdo želi, prišlo do precej šovinističnih izpadov, predvsem pri predlogu o priključitvi nekaterih krajev k soboškemu okraju. Govornik je grajal te pojave kot škodljive ter obsojal pobudnike takih tendenc. Prav tako je obsodil nekatere bivše veljake, ki računajo, da bodo v novih občinah lahko prišli na krmilo, kot so bili v predvojni Jugoslaviji. Te ljudi, ki nimajo nobene moralne pravice voditi naše občine, bodo volivci postavili, kamor spadajo.

OLO je sklenil, da se združita dosedanji podjetji Okrajno gradbeno in Krajevno remontno Gornja Radgona ter se združeno podjetje preimenuje v državno. Tov. Borko je pozval vse odbornike OLO, da sodelujejo in pomagajo pri izvedbi frontnih občnih zborov, pri organizaciji izobraževalnih tečajev in vključevanju ljudi v te tečaje. Pomenili so se tudi, kako čim bolje opraviti čiščenje in škropljenje sadnega drevja. -jh.

„Razvalina življenja“ na ljutomerskem odru

V počastitev Dneva republike je na predvečer tega praznika dramatska sekcija kulturno-umetniškega društva »Ivana Kavčiča« nastopila s Finžgarjevo dramo »Razvalina življenja«. Pred predstavo je tov. Slavko Stopar, ki je dramo režiral, poudaril pomen proslave Dneva republike. Omenil je tudi, da so to dramo izbrali zato, da obenem proslavijo 80-letnico pisatelja Franca S. Finžgarja. To je bila otvoritvena predstava na popolnoma prenovljenem odru, kar je dalo proslavi poseben poudarek.

Poleg že znanih, rutiniranih igralcev, od katerih je prišel do izraza posebno Slavko Senčar (Urh, žganjar), sta se tokrat predstavili dve začetnici: Mimika Zadravec in Vida Melanšek ter presenetili gledalce s podajanjem svojih vlog. Mimika Zadravec ima mnogo talenta, treba bo pa še mnogo truda in potrpežljivosti, da bo ta talent prišel do popolnega izraza. Vida Melanšek pa je presenetila z lepo in prirodno izgovorjavo. Obema pa še manjka sproščenosti, ki si jo bosta pridobili le s pridnim nastopanjem, predvsem pa s študijem.

Prenovljen oder, ki je res moderno urejen, naj bo v spodbudo dramatski sekciji. Občinstvo pa želi, da bi na njem pogosto videlo dobre igralce. L. A.

— * —

Cene pitanih prašičev padajo

Cene pitanih prašičev še vedno vztrajno padajo. Kmetje v okolici Dobrovnika jih prodajajo že po 60 din za kilogram žive teže. Pa še za to ceno ni dovolj kupcev. Prejšnji teden so se kmetje vračali iz Dobrovnika s prašiči, ker baje kupci niso dobili kamiona, da bi jih lahko odpeljali. Cena poldebelih prašičev pa je še nižja. V soboškem okraju se dobijo do 80 kilogramov težki polpitani prašiči že po 40 din za kg žive teže. Te cene pa še niso stalne, ker so kmetje zredili precej prašičev, povpraševanje pa je slabo.

— * —

Za napredek kmetijstva

V radgonskem okraju so pripravili dve kmetijski nadaljevalni šoli, ki bosta začeli s poukom v začetku decembra. Pouk bo trajal dva meseca. Tečajniki bodo imeli internatsko urejena stanovanja. Vsaka šola bo sprejela po 30 gojencev, ki bodo poznerje ob sezonskih delih prišli še na krajše seminarje. Ena šola bo v Črncih in sicer za poljedelstvo in živinorejo, na Kapeli pa za sadjarstvo in vinogradništvo. -jh.

Bolezen lendavskih gostilničarjev

Pred kratkim smo poročali o napakah in grehih Franca Litropa, upravnika Okrajnega gostinskega združenja. To je bila velika poneverba, ki pa ni ostala osamljena. Niti aretacija Litropa ni ozdravila lendavskih gostilničarjev njihovih bolezni. Špekulacija se je nadaljevala, čeprav na drugi način.

Brez sodbe, ali gre za golo naključje ali pa za skupen nastop lendavskih gostilničarjev, lahko povemo, da so s svojimi napakami in boleznijo na isti poti. Vsi — od prvega do zadnjega — so 8. septembra kupili 9 maliganov močno hibridno vino (čitaj: šmarnico) in jo prodajali potrošnikom. Seveda so jo kalkulirali kot dobro in kakovostno vino. Pri tem so si bili enaki vsi zakupniki socialističnih gostinskih obratov. Gostilničar Valent Herman iz Kolodvorske ceste si je preskrbel precejšnjo zalogo sumljive kapljice, celih 1077 litrov. Mel si je roke in se veselil obilnega zaslužka.

Omeniti je treba, da so si gostilničarji nabavili hibridno vino pri gostinskem združenju. Prav tu še smrdi po Litropu. Gostilničarji so potrošnikom zagodili po svoje. Verjetno so se ustrašili, da bo šmarnica komu škodovala. Zato so delali poizkuse in iznajdljivo zmanjšali njeno moč z mešanjem vode. In glejte: ob priliki kontrole je v kleteh petorice gostilničarjev vsebovalo vino od 6,49 do 8,03 maliganov, na mizah pa le od 5,86 do 7,53 maliganov. Rekord v eksperimentiranju! Najslabše vino so našli v Valentovem sodu (6,49 maliganov) in na mizi v gostilni Štefana Bölckeya na Partizanski cesti (5,86 maliganov). Da bi bil lonec zvrhan s špekulacijo, je Bölckey napolnil buteljke z namiznim vinom in jih prodajal strankam po ceni za liter vina. Kakor je znano, drži buteljka 0,7 litra. Torej je naredil iz 286 litrov namiznega vina mastne dobičke.

Kakor je že navada, se je zgodba o lendavskih gostilničarjih končala pred ljudskim sodiščem. Zanimivo je, kako so se zagovarjali. Prisluhnimo Bölckeyu: »Nisem vedel, kakšno vino sem pri združenju kupil«. No, za to slamico so se oprejemali vsi in trobili v en rog. Ko so jih vprašali, zakaj so z mešanjem vode spremenili vsebino hibridnega vina, so umolknili. Prav ta molk jih je izdal in razgalil. Kdo bo le verjel Bölckeyu, da se je v mokrih kozarcih poslabšala kakovost vina? Mar ne gre za Vaše poštenje? Prav nič se ne čudite, če ste ga zapravili v očeh poštenih ljudi, katerim, ste za pošteno prislužen denar dajali slabo vino.

Krivci, na poštenosti bolni gostilničarji, bodo že prejeli svojo zdravilno kuro. Toda ali bo s tem špekulacija odpravljena iz naših gostiln? Lahko smo se prepričali, da se je po odstranitvi Litropa iz Okrajnega gostinskega združenja še naprej špekuliralo tudi v tem združenju, ker so nabavljali slabo vino. Torej tudi v gostilnah po tem odkritju obstaja še nevarnost ponovnih špekulacij. Nepošten človek pa je tem bolj siguren v svojih špekulacijah, čim manj kontrole čuti nad seboj. Bi mar Litrop lahko poneveril nad milijon dinarjev, če bi ga kontrola prej odkrila?

Zato ni dovolj, če odkrite krivce le obsodimo, temveč moramo v bodoče paziti, da se vsem špekulantom čim prej stopi na prste. To pa je dolžnost nadrejenih, ki morajo kontrolirati pravilno poslovanje gostinskih obratov; to je tudi dolžnost in pravica gostov, ki marsikdaj kaj opazijo pa se ne upajo vedno na pravem mestu povedati. Več budnosti in kontrole, pa nas bodo razni k špekulacijam nagnjeni ljudje manj goljufali! Zato imamo vse možnosti, ki nam jih dajejo vsi naši zakoni in uredbe. Zakaj bi se torej pustili izkoriščati?!

Vzroki slabega gospodarstva krajevnih gospodarskih podjetij

Že povprečni prebivalci Gornje Radgone lahko opazijo, da pri vodstvu Krajevnih gospodarskih podjetij nekaj ni v redu, dasi imajo ta vse pogoje za svoj obstoj in gospodarski napredek. Osnovni vzrok klavrnega gospodarjenja leži na operativnem vodstvu ter deloma tudi na organih, ki imajo nalogo ta podjetja kontrolirati in sproti odpravljati vse pomanjkljivosti. Zdi se, da gre upravniku teh podjetij tov. Šajnoviču, ki je obenem poverjenik za lokalno gospodarstvo pri MLO, le za lepo življenje, saj prihaja le po plačo, dočim se za pravilno gospodarsko vodstvo podjetij ne zmeni mnogo.

Ker našemu ljudstvu ni in ne sme biti vseeno, kako se upravlja ljudsko premoženje, je naša dolžnost, osvetliti vsaj v bežnem pregledu nezdrave pojave v vodstvu teh podjetij.

Že lansko leto je MLO Gornja Radgona prevzel v svojo upravo žagarski obrat, ki je bil prej stalno gospodarsko aktiven, a sedaj ima znaten primanjkljaj. Eden osnovnih vzrokov je tudi ta, da so nastavljenci na vodilnih položajih popivali in zapravljali denar na račun podjetja, katerega operativno vodstvo se ni zganilo, da bi pravočasno odstranilo vse nezdrave pojave. Upravnik podjetij tov. Šajnovič hoče ta primanjkljaj prikazati na advokatski način kot potrebo. Značilno je tudi to, da so lani ob zaključku letne bilance cene storitvam na žagi zvišali z namenom, da bi krili zgubo, a ob polletni bilanci cene zopet znižali.

Kako so razsipali v podjetjih državno imovino je dokaz v tem, da so popolnoma nenačrtno gradili pekarsko peč, za katero je bila in je še danes v mestu velika potreba. Za njo so porabili 130.000 din ter šele po zgraditvi ugotovili, da je peč na neprimernem mestu in tudi iz higienskih razlogov neuporabna.

Remontno podjetje je pred meseci prejelo naročilo, da zgradi na krajevni ekonomiji potrebne tople grede za gojenje zelenjave. Vkljub temu da je podjetje denar že zdavnaj prejelo, ni izpolnilo naročilo. V poslovnih knjigah pa tega niso izkazali.

Nevzdržne razmere so tudi v krajevni brivnici, v kateri izkazujejo v enem samem mesecu porabo 9 kg mila. Poslovanje tega podjetja je v skrajno kritičnem stanju, ker je imelo podjetje v prvem polletju neprestano zgubo. Za to poslovanje je soodgovoren tudi poslovodja Frank.

Revizija, ki je bila pred kratkim v teh podjetjih, je ugotovila navedene nerednosti. Vendar je še mnogo podrobnosti nepravilnega poslovanja, za kar je v prvi vrsti odgovoren upravnik podjetij in oblastni organi, ki bi morali kontrolirati. Tudi po ostalih podjetjih razmere niso zadovoljive. Krajevna gostilna sicer izkazuje dobiček nekaj stotisočakov, ki ga rabijo za kritje zgube in plačilo dolgov drugih podjetij. Zraven tega je treba še omeniti, da v krajevni gostilni ni vse v redu, saj je to trenutno eden najdražjih gostinskih lokalov v ljudski republiki Sloveniji. Podobnih primerov »zglednega« vodstva krajevnih podjetij Gor. Radgone bi našli še več.

Članek bi naj bil le v opozorilo širši javnosti v času pred reorganizacijo upravno-teritorialnih enot, da pri prihodnjih volitvah občinskih ljudskih odborov volivci dobro premislijo, kakšne ljudi si bodo izbrali v vodstvo. Treba bo pomesti z vsemi, ki so s svojim kvarnim delom pokazali, da so za ceno svojih osebnih koristi sposobni škodovati ljudstvu.

Radgončan

Kratke vesti z vsega sveta

LONDON — V ponedeljek je prispel v London zapadnonemški min. preds. dr. Adenauer in takoj obiskal Churchilla. Razgovorom je prisostvoval tudi zunanji minister Eden.

BERLIN — Vlada Vzhodne Nemčije je sklenila, da v bodoče ne bo oskrbovala zapadnega dela Berlina s premogom. To naj bi bil odgovor vzhodnonemške vlade na gospodarsko blokado Zahoda.

PARIZ — Francija namerava podaljšati vojaški rok od dosedanjih 18 mesecev na 2 leti. Vzrok za to navajajo padec rojstev v zadnjih 20 letih, potem pa potrebo po izurjeni in močni vojski.

RIM — V Rimu so ustanovili novo politično gibanje z naslovom Demokratski intelektualci, v katero so se vpisali tudi bivši predsednik vlade Feruccio Parri in večje število javnih delavcev.

BUDIMPEŠTA — Izgubljeno ameriško letalo, katero so Američani že štirinajst dni zaman iskali, se je nahajalo na Madžarskem. Sovjetski lovci so letalo, ki je bilo na poti iz Zapadne Nemčije v Beograd, prisilili, da je pristalo. Sovjeti so hoteli vedeti, kaj vozi ameriško letalo za svoje veleposlaništvo v Beogradu. V zvezi z incidentom je madžarska vlada poslala vladi ZDA celo protestno noto, v kateri pravi, da je letalo hotelo odvreči material in potrebščine za »titoiste« na Madžarskem. Ameriška vlada pa je odgovorila, da so bile v letalu najdene le stvari, ki so v slehernem letalu, kot zemljevidi, padala itd.

BEOGRAD — Na poti iz Grčije v Zahodno Nemčijo je obiskala Jugoslavijo skupina ameriških novinarjev. V Beogradu so ameriške novinarje sprejeli predstavniki Zveze novinarjev Jugoslavije in ameriške ambasade.

RIM — Po najnovejšem štetju prebivalstva ima Italija nad 47 milijonov prebivalcev.

DUNAJ — Zavezniški kontrolni svet je sporočil, da se bodo okupacijski stroški treh veselih (Anglije, Francije in SZ — ZDA svoje stroške same krijejo) za letošnje leto dvignili za 7,8 odst. Avstrijska vlada bo morala trem zasedbenim silam plačati vsaki po 151 milijonov šilingov, medtem ko je doslej plačevala po 140 milijonov. Ti izdatki Avstrijo zelo težijo in iz dneva v dan slabšajo gospodarsko stanje v deželi.

Borba za elektriko v Razkrižju

Čeprav je rahlo deževalo, si pred tednom srečal razkrižke frontovce na močvirnatem polju, raztezajočem se ob državni cesti od Stročje vasi proti Veščici. Mar so orali, sejali? Kaj še! V skupinah, poleg dolgih jelševih drogov in polzkih jam so gibali. Le za trenutek se je kdo odpočil in pogledal proti cesti, kakor bi hotel reči: »Popotnik, pridi in poglej, česa smo se lotili!«

Že dolgo ne pomnijo na Razkrižju tolikšne vneme, kot so jo pokazali občani sedaj, ko se zagrizeno bijejo za elektrifikacijo svojih vasi in domov. Toda ne mislimo, da je vse gladko steklo. Vsaj v začetku so s težavo prebijali led. Prvi so se priglasili koncem avgusta. Le trmoglavci so nasprotovali. Še zdaj, ko imajo za seboj 52 skopanih jam in prav toliksno število postavljenih drogov za napeljavo žice visoke napetosti, se v pogovoru kaj radi porogajo: »Nismo poza, bili dneva, ko sta se na cesti v Šafarskem srečala Anton Šajnovič in Ivan Križanič. Kako ta, jinstveno sta se pogovarjala! Živ duh ju ne bi slišal, če se ne bi Križanič pridušal: »Držimo skupaj, samo da ne bo elektrike.« Nima podobnih nazadnjakov, imajo več, celo takšne, ki so govorili: »Samo napeljite elektriko mimo naših hiš, potem si bomo že pomagali!« Denimo — večji kmet iz Razkrižja, Franc Trajber, potrebuje energijo za 10 žarnic. Potrebuje, toda noče plačati. Šele po dolgem pojasnjevanju je odrinil dva tisočaka, namesto sedmih. — No, zdaj, ko malodušneži vidijo, da jemlje vrag šalo, se skesano pridružujejo našim poznancem ob jamah in drogovih.

Od Stročje vasi do Razkrižja je 3 in pol km z v zrak štrlečimi drogovi. Novi transformator mora imeti še zunanji izgled. Iniciativni odbor za elektrifikacijo s predsednikom Ivanom Zabotom je že poskrbel za 2800 kg žice za omrežje, konsole in drobno opremo za hišno napeljavo. Novi transformator bo dajal energijo 1700 žarnicam, z njo poganjal tri mline in manjše stroje — postal bo prijatelj vaščanov Veščice, Razkrižja, Šafarskega, Gibine in obrobnih kmečkih hiš v sosednji Hrvatski.

Povrnimo se k pridnim frontovcem. Da so pridni, je samo po sebi umevno: 350 prostovoljnih dni niso mačje solze. Les, pesek, drogovi ... vse to je na domači gradbeni listi. No, nedolžna zadeva je kljub temu požrla 1,5 milijona dinarjev. Ker je zbirka prinesla v blagajno le 450.000 dinarjev, je odbor odločil: »Nihče ne more računati na energijo, dokler ne bo poravnal dolga do skupnosti!« Gibinčane in Jaušovčane bržčas to ne bo prizadelo, saj jih prišteva med prve na gradbišču. Posebno Gibinčani so složni ljudje!

Na Razkrižju se je zadnje leto marsikaj spremenilo. Poglejmo samo v Šafarsko selo! Zadružni dom je dobil nove prebivalce: KLO, učilnico, postajo Ljudske milice itd. Le zidarska in mizarska gradbena dela je plačala domača kmetijska zadruga z izkupičkom od prodane opeke poljskih opekarn. Frontovci so pristavili svoj delež: 1300 prostovoljnih ur in lepo število voženj. Za dober streljaj od zadružnega doma dobiva svojo zunanjo obliko novi zadružni hlev za 56 glav goveje živine, ki se druži z velikim betoniranim silosom.

V Meki, preko nagajivega potoka Ščavnica, so letos s kratevnim samoprispevkom v lesu in delovni sili postavili dva lesena mosta, dolga 44 metrov. S tem, so rešili 70 ha oranice, ki je bila zlasti ob poplavah spričo neprehodnosti potoka resno ogrožena in jo ni bilo mogoče ob času obdelati. Pomagali so še pri gradnji lesenega mostu čez Muro.

Zares. Napredek je dobil v Razkrižancih zvestega zaveznika!

VESTI IZ OBMURSKIH KRAJEV

Cankova

Občni zbor Izobraževalnega umetniškega društva Cankova je bil dobro pripravljen. Med pripravami se je število članstva več kot podvojilo. Pristopili so predvsem mladinci. Zaključki analize uspehov in neuspehov društva, ki jih je ugotovil občni zbor, kateri je bil pred kratkim, so pokazali, da sta dramatska skupina in knjižnica dosegli vidnejše uspehe, dočim je v šahovski sekciji in tamburaškem zboru vladalo mrtvilo. Po sklepih občnega zbora pa so dramatsko dejavnost razširili na dve odnosno tri skupine. S tem so omogočili, da se lahko čim več mladine, ki ima za to veselje, uveljavi na odru. Ustanovili so mešani pevski zbor pod vodstvom tov. Orešnika. Tamburaški zbor pod vodstvom tov. Prasla pa je poživel svoje delo. Sklenili so tudi, da bodo organizirali predavanja v okviru Ljudske univerze ter pomagali odboru, ki je bil organziran že prej. Pomenili so se tudi o pripravah za proslavo Dneva republike.

o

Na predvečer Dneva republike so nastopili s pestrim programom. Nastopil je poživljeni tamburaški zbor in novi pevski zbor s pesmijo »Njega ni«. Udeležba na proslavi je pokazala, kako prebivalstvo Cankove in okoliških vasi ceni svoj največji praznik. Dvorana v šoli ni mogla sprejeti vseh udeležencev, zato so nekateri na hodniku pazljivo sledili poteku proslave. Med drugimi so se proslave udeležili gasilci iz Skakovec v uniformah.

Občinstvo je bilo zadovoljno s programom, kar se da sklepati iz izjav, da je tak program vredno videti, čeprav za plačilo. Posebno zanimanje so pokazali za nastop pevskega zbora IZUD.

o

Prvo predavanje Ljudske univerze bi moralo biti 27. novembra. Upoštevajoč želje prebivalstva je odbor Ljudske univerze določil za prvo predavanje strokovnjaka iz predavateljskega aktiva Okrajnega odbora Ljudske prosvete v Murski Soboti. Predavatelj je bil obljubljen vendar ga ob napovedanem času ni bilo. Zato so ljudje negodovali in prosijo, naj bodo predavatelji točnejši ali pa pravočasno sporočijo, če ne bodo mogli priti.

o

Mladinskega aktiva na Cankovi v preteklem letu ni bilo. Krivda za to pomanjkljivost je ležala na vseh predstavnikih množičnih organizacij v vasi, ki niso čutili potrebe po mladinski organizaciji. Ustanovni občni zbor nove delavne mladinske organizacije pa je pokazal, da si mladina želi organizacijo in hoče delati. Pri izbiri kandidatov za novi sekretariat aktiva se je pokazalo, kako si mladina želi dobro vodstvo, ki jo bo vodilo k uspehom. Ker je večina mladine vključena v razne sekcije Ljudske tehnike in IZUD, je občni zbor vključil v program predvsem vzgojno delo, to so predavanja za mladino.

Med cankovsko mladino pa so se našli poedinci, med njimi celo mladinec, ki je bil pred kratkim demobiliziran, ki so odklonili sodelovanje v mladinski organizaciji in IZUD. Taki mladinci pa ne bodo zavrli navdušenje, ki ga je pokazala večina cankovske mladine. Gotovo bodo prej ko slej prišli do prepričanja, da je njihovo stališče napačno. -ci.

★

Prejeli so priznanje

Minuli petek je bila v Gor. Radgoni konferenca predsednikov in sekretarjev osnovnih organizacij ZB. Zastopanih je bilo 16 krajevnih zvez. Funkcionarji krajevnih zvez so poročali o letošnjem dosedanjem delu in o rezultatih šestmesečnega tekmovanja v čast 10. obletnice JA. Kot najboljše krajevne zveze so prejele priznanje organizacije v Žepovcih, Gor. Radgoni in Cerkvenjaku.

Pucončani so se razgibali

Puconski gasilci so pred kratkim začeli graditi gasilski dom. Ta je bil nujno potreben, ker nimajo nobenih prostorov za sestanke in kulturne prireditve. Ker pa gasilska četa nima dovolj denarnih sredstev, jim je priskočila na pomoč Fronta. Vaški odbor OF je na svoji seji razpravljal in tudi sklenil, da povabi vse množične organizacije k sodelovanju za zgraditev doma. Garaže že dograjujejo, za dvorano in ostalo poslopje pa pripravljajo temelje.

Izobraževalno umetniško društvo v Puconcih je tudi pričelo z izobraževalnim tečajem. Prvo predavanje so že imeli. Vendar mladina ne kaže dovolj zanimanja za tečaj, kakor niti ne za pevski zbor, pri katerem sodeluje precej starejših pevcev. To pa lahko še popravijo, saj je predvidenih 30 predavanj poleg domačih predavateljev.

Poleg tega pripravlja društvo kulturno prireditev, s sodelovanjem vseh množičnih organizacij pa še veselico, katere čisti dobiček bo namenjen za gradnjo dvorane. Za Dan republike pa je vaški odbor OF pripravil proslavo z bogatim in pestrim sporedom. K. L.

Z lastnim delom bodo uresničili svoje želje

Tudi Runčani si želijo električno luč. Pa ne le željo, temveč jo pomagajo napeljevati. Ko je bil v bližini Runeča napeljan električni vod, so prijeli za delo, da bi ga speljali naprej v svojo vas. Elektriko bo najprej dobila šola. Že kopljejo jame za drogove, električarji pa urejujejo notranjo napeljavo. Tako bo v Runečki šoli kmalu zasvetila električna luč. Z. d.

Sami so popravili svojo šolo

Fokovsko šolsko poslopje je staro že 80 let, zato so okna strohnela. Kljub popravilom je vedno bolj pihalo skozi. O tem so mnogo razpravljali na roditeljskih sestankih. Letošnjo pomlad pa so se lotili dela. Ker so jim proračun skrčili, so sklenili, da bodo s prostovoljnimi prispevki zbrali potreben denar in bone za nakup materiala, delo in vožnje pa bodo prav tako opravili prostovoljno in brezplačno.

Požrtvovalni člani šolskega sveta so zbrali v Selu 7097 din in 3583 kmečkih bonov, v Fokovcih 5010 din in 1191 bonov, v Moravcih (gornji del) 2370 din in 1293 bonov in v Ratkovcih 1800 din in 1096 bonov — skupno 16.267 din in 7163 kmečkih bonov. Izmed mnogih sta se najbolj izkazala Jožef Kocet iz Sela in Jožef Solar iz Fokovcev, ki sta zgubila svoja sinova v vojni. Nekaterim pa se popravilo šole ni zdelo potrebno, zato niso hoteli prispevati, kot Pavel Černi iz Sela, Jožef Počič iz Fokovcev in še nekateri.

Poleg prispevka v denarju in bonih so prispevali še 189 delavcev in 46 voženj. Čeprav so tudi pri delu nekateri stali ob strani, so okna že gotova. Skupna volja je zmagala. Šolarji pa so dobili svetli in zdravi učilnici. -in.

Vzorna trsnica in podjeten trsničar

Kmečka delovna zadruga v Staretincih ima tudi svojo trsnico. Zadruga je skrb za trsnico poverila Matiji Lenarčiču, ki jo tudi vzorno upravlja, saj je med najboljšimi v ljutomerskem okraju. Vzgojil je že mnogo žlahtnega trsja: 4246 muškat silvanca, 2447 šipona, 4355 laškega rizlinga in 593 trsov drugih sort. Napravil je tudi matičnjak za pripravo trsja s 350 korenjaki. Letos je škropil 29-krat, kar mu je dalo ogromno dela. To delo pa se mu je izplačalo, kajti nasade je obvaroval vseh bolezni. Po njegovi zaslugi so novi nasadi res vzorni.

Požar je upepelil gospodarsko poslopje

Nedavno je gorelo pri kmetu Alojzu Kovačiču v Galušaku v radgonskem okraju. Na kraj nesreče prispeli vaščani in gasilci so komaj obvarovali sosednja poslopja pred razširitvijo požara zaradi močnega vetra. Iz goreče stavbe so rešili le živino, dočim je vsa zaloga suhe krme in razni droben kmetijski inventar zgorel. Škodo na lesenem s slamo kritem poslopju cenijo na 85.000 din, poslopje pa je bilo zavarovano le za 30.000 din. Vzroka požara še niso mogli dognati in domnevajo, da je bil podtaknjen. -jh.

Pred težko odločitvijo

Le nekaj tednov nas loči od novega leta. Najvažnejša dela na polju so kmetje že opravili. Kljub temu ob lepih dneh najdejo še vedno dovolj dela. Vendar se lepi dnevi vedno pogosteje umikajo pred deževnimi in kmalu tudi sneženimi. Zato imajo kmetje več časa za čitanje, kot so imeli ob poletnem delu. Ker pa mnogi nimajo svojih knjig niti nimajo naročenega časopisa, si morajo izposojati pri sosedih in znancih.

Mnogi ljudje pa želijo brati časopis ne samo zaradi časa ali dolgega časa, temveč čutijo to kot potrebo. Saj je vsak dan toliko novega pri nas in v svetu, kar jih zanima, da ne morejo ostati brez časopisa. Ljudje pa razne dogodke in novice, ki jih slišijo in prenašajo od ust do ust, hote ali nehote večkrat tako spačijo, da take vesti ni mogoče kar tako sprejeti za resnične. Zato ne morejo biti brez časopisa niti pozimi niti poleti.

Ob novem letu pa ljudje ugibajo, kateri časopis bi si za prihodnje leto naročili. Čez leto ostanejo navadno naročniki časopisa, ki so si ga naročili ob novem letu in mnogi tudi plačali celoletno naročnino vnaprej, da potem čez leto niso vsak mesec ali četrtletno imeli skrbi s plačevanjem naročnine.

To je težka odločitev, kajti kdo ve, kateri časopis bi jim najbolj ugajal, posebno če ga še ne poznajo. Zato smo se odločili, da v kratkih obrisih pokažemo naše načrte, ki smo jih pripravili za prihodnje leto.

Kaj boste našli v Ljudskem glasu v prihodnjem letu?

Kot zadnje mesece tako bomo tudi v prihodnjem letu objavljali razne novice in vesti iz obmurskih krajev, ki vsakega našega človeka, kakor so nam naši naročniki in bralci poročali, zelo zanimajo. Poskušali bomo zbrati še več novic. Seveda nam pri tem lahko mnogo pomagajo naši naročniki in bralci, ki bi nam take novice pošiljali.

Še naprej bomo obdržali rubriko »Besede naših bralcev«, katera pa bo odvisna od naših bralcev. Čim več bodo pisali in čim več dobrih predlogov nam bodo poslali, tem bolj bo zanimiva in tem bolj bo koristila našim ljudem.

Nadalje bomo objavljali razne gospodarske zanimivosti in probleme naših krajev, kakor tudi nasvete za gospodarstvo. Pri tem bomo posvečali enako važnost našemu podeželju kakor tudi mestom.

Precej prostora bomo morali odmeriti tudi poročilom o delu naših organizacij, društev in ljudskih odborov. Kajti njihovo dobro ali slabo delo občutijo hote ali nehote vsi naši ljudje.

V zvezi s temi lokalnimi poročili in z novo razdelitvijo okrajev dodajemo še posebno pojasnilo. Nekateri se sprašujejo, če bo Ljudski glas še prinašal iz njihovih krajev novice in poročila, če bodo priključeni ptujskemu ali mariborskemu okraju. Uredništvo se z zbiranjem in objavljanjem vesti in poročil ne bo ustavljalo ob nobeni okrajni meji. Mi bomo tudi v takih krajih obdržali vse dosedanje dopisnike in bomo skušali najti še novih. Zato naj nikogar ne moti nova razdelitev okrajev, temveč se naj brez skrbi naroči na naš list. Upamo, da bo v novem letu prav tako zadovoljen z Ljudskim glasom ali pa še bolj, kot je bil letos. Ljudski glas bo ostal glasilo obmurskih krajev brez ozira v kateri okraj bodo pripadli.

Poleg teh lokalnih ali domačih stvari bomo prinašali kratka poročila, kakor nam bo prostor v tedniku dopuščal, o notranji in svetovni politiki, pa tudi razna zanimiva gospodarska poročila z vsega sveta. Ne bo manjkalo niti raznih zanimivosti, ki jih ljudje radi berejo za razvedrilo, obenem pa jim služijo tudi v pouk, ker iz njih spoznavajo razne kraje in ljudi v svetu, o katerih mnogi še nikoli niso slišali.

Izpolniti pa bomo želje tudi vsem onim, ki radi berejo lepe in zanimive knjige. V prvi številki prihodnjega leta bomo začeli objavljati daljšo povest »Bratova kri«, ki se bo nadaljevala skoraj vse leto. Podrobnosti o tej povesti najdete v tej številki na drugem mestu.

To je naš načrt za prihodnje leto. Po potrebi in želji naših bralcev bomo lahko še kaj spremenili ali dodali. Zato pohitite in se naročite na naš tednik, če še niste naročeni. Prepričani smo, kar se boste prepričali tudi sami, da je Ljudski glas najprimernejši časopis za ljudi obmurskih krajev, ki si dnevnika ne morejo naročiti.

Naročite se pravočasno, da ne boste zamudili začetka povesti »Bratova kri«!

Novim naročnikom nudimo posebno ugodnost

Kdor bo naročil Ljudski glas takoj in plačal celoletno naročnino za prihodnje leto vnaprej, bo do konca letošnjega leta prejemal list brezplačno in sicer od tistega časa, ko bomo prejeli njegovo naročnino. Izkoristite ugodnost in naročite Ljudski glas takoj!

Našim naročnikom želimo nuditi list čim ceneje. Zato smo se odločili, da kljub raznim podražitvam ne bomo preveč zvišali naročnine. Celoletna naročnina za prihodnje leto bo 300 din, četrtletna 75 din in mesečna 25 din, računano po današnjih cenah — če bo nastala kaka večja sprememba pri cenah, bomo tudi mi upoštevli. Da si prihranite stroške za poštnino, je najbolje, če plačate obenem za celo leto. Pripominjamo pa, da ni treba posebej z dopisnico ali pismom naročati, temveč le nakažite naročnino na našo ček. štev. 641-90332-2 in naš naslov Ljudski glas, uprava, Murska Sobota. Če naše položnice nimate, lahko kupite na pošti prazno in jo izpolnite. Zadaj na srednjem delu pa napišite: »nov naročnik«. List bomo pošiljali le tistim naročnikom, ki bodo plačali vnaprej.

Uredništvo in uprava Ljudskega glasa

14 mesecev zapora zaradi špekulacije z industrijskimi nakaznicami

20. novembra se je pred Okrajnim sodiščem v Ljutomeru zagovarjala tajnica KLO Sv. Tomaž zaradi špekulacije z industrijskimi nakaznicami za četrto tromesečje 1950. Na sled so ji prišli po raznih pritožbah upravičencev do industrijskih nakaznic, ki teh niso prejeli. Na osnovi pritožb je Trgovinska inšpekcija pri OLO Ljutomer skušala napraviti pri njej revizijo. Tajnica je poskušala to revizijo onemogočiti z izgovorom, da ne more najti razdelilnika, ki ga je nekam založila. Pri ponovni reviziji pa so ugotovili, da se število prejetih nakaznic po njenem seznamu ujema s seznamom, ki ga je komisija prinesla s seboj. Vendar je po seznamu bilo razdeljenih več kot prejetih nedelavskih nakaznic, delavskih industrijskih nakaznic pa je razdelila manj kot jih je sprejela. Tajnica se je izgovarjala, da je delavske delila zato, ker so ji nedelavske zmanjkale. Seveda jih je delila neopravičenim, zato pa jih ni dala delavcem, katerim so pripadale.

Da bi laže ugotovili resnico, so sklicali sestanek upravičencev industrijskih nakaznic. Na tem sestanku so ugotovili, da je tajnica KLO Anica Belšak ponarejala podpise v registru potrošnikov in si tako prisvojila 13 industrijskih nakaznic, s katerimi je nakupovala razno industrijsko blago. Čeprav je hotela krivdo zanikati, ji je sodišče po dokazu prič prisodilo 14 mesecev zapora.

Ponovno so izvolili starega predsednika

Tako se lahko pohvalijo le v tistih društvih in organizacijah, ki so doslej dobro delale. Da je IZUD Ivana Cankarja v Cezanjevcih dobro delal, pa je pokazal letni občni zbor, ki so ga imeli pred kratkim. Poročilo upravnega odbora, vodij raznih sekcij in nadzornega odbora to potrjujejo. Imajo lepo urejeno knjižnico. V republiškem tekmovanju so dobili najvišje priznanje pevske sekcije. Imeli so vrsto dramskih prireditev. Tudi vodja glasbene sekcije se je trudil s svojimi člani, vendar ni imel zadovoljivega uspeha, ker so nekateri nergači zavirali s svojo napačno kritiko obisk pri vajah. Precej zaslug za napredek društva in kulturni dvig vaščanov ima predsednik društva. Za njegove zasluge mu je na pa mu je izkazalo priznanje s članstva zahvalo predsednik delovnega predsedstva. Članstvo pamu je izkazalo priznanje s ponovno izvolitvijo za predsednika društva. J. B.

Zahvala

Okrajni odbor Rdečega križa v Murski Soboti se zahvaljuje nogometnemu klubu »Mura« v Murski Soboti za prispevek din 10.000 v korist društva Rdečega križa.

Iz tajništva OORK M. Sobota

OBVESTILO

Nogometno poverjeništvo v Murski Soboti obvešča vse nogometne klube v okrajih Ljutomer, Lendava, Radgona, M. Sobota ter v Ormožu, da bo letna skupščina poverjeništva dne 23. decembra 1951 ob 10. uri predpoldne v posebni sobi hotela »Zvezda«.

Vsi nogometni klubi navedenih okrajev morajo imeti svoje letne skupščine do 15. decembra, kakor jim je že bilo pismeno sporočeno.

Izvleček zapisnika mora biti takoj poslan Poverjeništvu.

Vsak nogometni klub mora obvezno poslati izvoljenega delegata na skupščino Poverjeništva.

Besede naših bralcev

Delavne članice in nedelavna predsednica

Le redke so organizacije, ki bi delale kljub nedelavnosti predsednika. Saj to je naravno, če so člani delavnejši od predsednika, da ga odstavijo in si izberejo delavnejšega. Tako se bo zgodilo tudi z Marijo Juhnov...

V Gornji Lendavi pa se je trenutno zgodila izjema, ki pa jo bodo kmalu popravili. Članice AFŽ so se zbrale, da bi se pomenile o izobraževalnem tečaju, o pripravah za novoletno jelko in druge tekoče stvari. Vse so bile navdušene, sestanek je bil živahen. Le ena članica se ni strinjala. Pa to ne bi bilo nič nenavadnega, če ne bi bila prav predsednica Marija Juhnov.

Vse članice so sklenile, da bodo obiskovale izobraževalni tečaj, le ona nima časa. Nadalje so članice sklenile, da bodo naredile lutke za obdaritev otrok ob novoletni jelki. Spet Juhnova ni imela časa niti potrebnih krp. Tako hudo ji gre, čeprav ima pri hiši moža in sina čevljarja, ki dobro zaslužita.

Zato so se članice opravičeno razburjale nad tako predsednico in rekle, če misli sestanke razbijati, naj rajši več ne pride. Kaj pa bi s tako predsednico?

K. F.

Pozabili so nanj?

V noršinski kmečki delovni zadrugi imajo pridnega zadružnika Mlinaričevega Lojzeta, ki skrbi za 70 zadružnih svinj. Lojzetovo delo ni lahko, saj se ga mnogi branijo, ker je premalo nagrajeno.

Večkrat so zadružni konji v hlevih praznovali, ko je Lojze s samokolnico iz polja vozil hrano za svinje. Vendar ni obupal. Čeprav je mlad, dobro ve, kaj pomeni svinjegojstvo v zadrugi. Dasiravno ne pozna nedelje in praznika, je letos od zadruge dobil samo 1000 din, 500 bonov, gumijaste škornje in 100 kg žita, dočim so ostali zadružniki prejeli po 200 kg zrnja. Lojze ima tudi par arov ohišnice. Letos je pridelal na svojem vrtu nekaj zelja, ki mu ga je zadruga po zaslugi Kranjčeve prodala, baje zato, ker so bile zeljnate glave bolj debele, kot pa jih je pridelala zadruga.

Poseben komentar k temu ni potreben. Lojze si pač ni zaslužil, da ga v zadrugi zapostavljajo in mu kratijo pravice. Mar za njega ne velja udomačeno pravilo: vsakemu po njegovem delu? I. M.

Vsaka poneverba se enkrat odkrije

Pred kratkim se je zagovarjal pred Okrajnim sodiščem v Gor. Radgoni vršilec dolžnosti tajnika KLO Mele-Sratovci finančni upokojenec Konrad Maček, ki je poneveril pri izterjavi davkov 34.640 din, oziroma jih utajil. Zato je bil obsojen na povračilo utajenega denarja in še pet mesecev zapora. -jh.

Kako dolgo še?

Že šest let je minilo, kar je madžarski okupator moral zapustiti Prekmurje. Danes pa se najdejo v Soboti še vedno spomini na to žalostno dobo slovenskega naroda. Napisi v madžarščini po soboških ulicah niso nobena redkost. Tujec, ki pride v Soboto, nima lahke naloge, če hoče poiskati zaželjeno ulico. Na primer Titovo cesto boš kaj težko našel, pač pa boš lahko takoj ugotovil, da je to cesta Horthy Miklosa. Tudi Cserkesz, Rakocsi Ferenc, Lendava itd napisi, se ti bleščijo, kakor v zasmeh po soboških cestah in ulicah.

Pa ne samo to. Nad napisom »Mestno podjetje-čevljarstvo« lahko prebereš napis »Kozponti mozi«. Torej boš lahko takoj ugotovil, da je bil tu med okupacijo kino, sedaj pa je čevljarska delavnica. Gotovo ni tudi ta napis kulturni spomenik, da se ga tako čuva.

Niti ni potrebno imeti posebno dobrih oči, da prebereš na fizkulturnem domu napis »Levente otthon« in seveda zraven madžarski grb. Res je, da je napis sicer prebeljen ali bolje rečeno prepackan, vendar tako, da lahko še vedno prebereš tudi ta »zgodovinski spomin«. Ni prvič, da se je to že marsikje grajalo, toda kakor kaže, vse zastonj.

Kako morejo odgovorni iti tako hladnokrvno mimo tega in tako ravnodušno gledati na to. Da ne govorimo o tujcih, ki si pri tem lahko marsikaj mislijo in to ne brez vzroka. Zato je zadnji čas, da se poslednjič vprašamo: Kako dolgo še?

VABILO

Obveščajo se vsi člani NK »MURE«, da se vrši

redni letni občni zbor NK »Mure«

v sredo, dne 12. decembra 1951, ob 19. uri v prostorih stare osnovne šole.

Opozarjajo se vsi simpatizerji kluba, da imajo glasovalno pravico na občnem zboru s a m o člani kluba. — Vpisovanje članov se vrši vse do občnega zbora.

Odbor

OBVESTILO

Obveščamo cenj. prebivalstvo, da sprejemamo v splošni mehanični delavnici Mestnega podjetja — Murska Sobota — vsakovrstna dela, kot popravilo koles, motornih koles, avtomobilov, štedilnikov, gospodarskih strojev itd.

V livarni zlivamo vsakovrstne nadomestne dele iz aluminija.

Podjetje se nahaja na križišču Titove in Kolodvorske ulice (poleg radio delavnice).

Nizke cene! Postrežba solidna in hitra!

Se priporoča

SPLOŠNA MEHANIKA IN LIVARNA

Razveljavljamo ukradeno štampiljko glasečo na ime Kmetijska zadruga Ivanovci ter dva barirana čeka na isto ime. — Kmetijska zadruga Ivanovci.

Štedilnik s 3 ploščami, rabljen na prodaj. Proda se tudi rabljen šivalni stroj Singer. Interesenti naj s oglase v Krajevni gostilni v Križevcih, kjer izvedo ceno.

Prodam plato voz in še voz za konjsko vprego ter razno gospodarsko orodje. Naslov v upravi lista.

Izgubila se je lovska psica stara 6 mesecev. Slišj na ime »Ara«. Najditelj naj jo vrne proti nagradi Karol Ficko, Kamenščak 10 pri Ljutomeru.

Razglas

Z odločbo Upravnega odbora Proizvodnje nafte v Dolnji Lendavi štev. S/9409/51. z dne 19. 9. 1951. preide ekonomija Proizvodnje nafte v Dolnji Lendavi v likvidacijo.

Pozivamo vse upnike in dolžnike, da prijavijo svoje terjatve, odnosno da poravnajo svoje obveznosti v roku od 1. decembra do 31. decembra 1951. Po tem roku terjatev ne bomo priznali, obveznosti pa izterjali pravnim potom. — Likvidacijska komisija.

Življenje na vzhodni meji

Ko so vaščani tisto sončno nedeljo sredi avgusta leta 1948 vzidali prvi kamen v svoj zadružni dom, pač še niso slutili, kakšno spotiko bo predstavljal ta dom za njihove madžarske sosede onstran hriba. Še isto leto so dom zgradili. Naslednji dve leti, ko so vse češče padala svinčena zrna z madžarske meje na našo stran in ko so se Madžari obdali z bodečo žico in minskimi polji ter postavili na vrhu hriba visok razgledni stolp, so vaščani prebelili svoj veliki zadružni dom, da je bil lepo viden na madžarsko stran.

Madžarski vojak, doma iz vasi v bližini Budimpešte, ki je lani ubežal terorju ruskih in madžarskih oficirjev na našo stran, se je najprej zatekel v čepinski zadružni dom. Iskal je vojsko. Oficirji so jih vedno strašili, da gradijo v vseh vaseh v Jugoslaviji velike vojašnice, v katerih se kar tre vojaštva, pripravljenega, da napade Madžarsko in Sovjetsko zvezo. Tudi za zadružni dom v Čepincih, ki so ga večkrat opazovali z razglednega stolpa, so prav tako pripovedovali. Zato je tudi madžarski vojak nameril prve korake na jugoslovanskih tleh v zadružni dom. Težko je popisati njegov presenečeni obraz, ko so mu vaščani razkazali svojo »vojašnico«. Ni se mogel načuditi veliki, lepo urejeni dvorani, zadružni poslovalnici ter drugim velikim prostorom v zadružnem domu. Tako je madžarski vojak, komaj je vstopil v Jugoslavijo, spoznal laži madžarskih in ruskih oficirjev ter pogledal resnici v obraz.

Ko so vaščani Čepincev zvedeli, kaj govorijo o njihovem zadružnem domu onstran bodeče žice, so ga še povečali in olepšali.

Čepinci so raztresena vas ob izvirkih številnih potokov in pobližnjem gričevju. Dobri dve uri hoda so oddaljeni od najbližje železniške postaje in prav toliko tudi do telefona. Zato je bila že dolgo skrita želja vaščanov, da bi v svojo vas napeljali telefon. Pred kratkim se jim je ta želja tudi uresničila. Sedaj neprestano zvoni v pisarni ljudskega odbora telefon. Vaščani poročajo po njem v svet svoje uspehe in dogodke.

Uspehov niso dosegli ravno malo, saj so samo letos zgradili poleg zadružnega doma velike stavbe za delavnice, nasproti doma pa velik betonski most čez Krko. Letos so tudi zbrali denar in si kupili kinoprojektor. Danes bodo v svoji zadružni dvorani prvič gledali film. Tudi važnih dogodkov se zgodi mnogo v tej mali, od sveta odmaknjeni vasici. V njihovih hribih se vije kot jara kača madžarska meja z bodečo žico, minskimi polji in posebno iznajdbo informbirojevcev — »mehkim pasom«. Na drugi strani meje vidijo kmetje na vsakih nekaj ur podnevi in ponoči madžarske vojake, oblečene od nog do glave v ruske uniforme, z ruskimi puškami in mašinkami, kako pazljivo iščejo na mehkem pasu sledove ubežnikov. Zato tudi njihov »mehki pas«, ko se zemlja strdi, večkrat — včasih tudi po dvakrat na mesec — prekopajo ali preorjejo.

Ljudje iz Čepincev, posebno pa še tisti, ki stanujejo ob meji, pa ne vidijo samo madžarskih vojakov, kako patruljirajo vzdolž bodeče žice, temveč vidijo tudi njihova početja. Naši graničarji niso nikdar varni pred njimi. Samo tega ne, da bi se naš graničar približal meji, da bi šla naša patrulja po mednarodni poti! Takoj bi madžarski vojaki streljali po njej. Še takrat, ko gredo naši graničarji po svoji patrolni stezi, ki je 100 do 200 metrov oddaljena od meje, madž. straža z visokih razglednih stolpov strelja na nje. Ni še dolgo tega, ko je madžarska patrulja streljala na graničarja Ilijo Nikoliča, ko je bil na obhodu ob meji. Krogle so mu švigale tik mimo ušes. S stražarskega stolpa pa so Madžari streljali na graničarje: Stjepana Jelenjaka, Josipa Renduliča in še na druge. Na domačina Grebenarjevega Janeza, ki stanuje ob meji, so Madžari trikrat streljali, ko je prišel domov na dopust iz vojske.

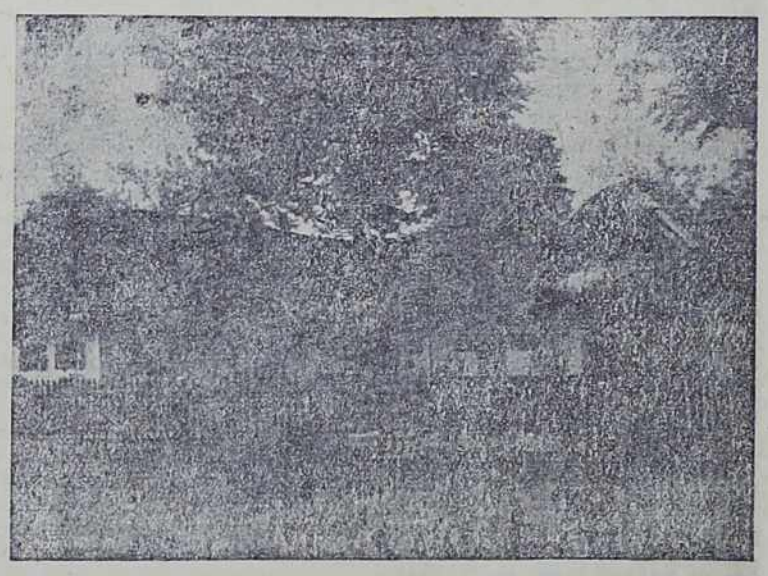

Tipična prekmurska kmečka hiša iz prejšnjega stoletja. Tudi danes je še mnogo takih.

Najbolje pa so vaščani spoznali prave namene madžarskih informbirojcev v neki mesečni noči pred nekaj tedni. Večina kmetov z meje je to noč kožuhala pri sosedih v dolini. Okrog pol 11. ure so čuli z meje strel. Za tega se še zmenili niso, saj to je pri njih vsakdanji pojav. Pozorni pa so postali, ko so na hribu zaregljale strojnice in zapele mašinke.

Na meji ob karavli Špicberg pa so se odvijali dogodki z vso naglico. Najprej je slišal stražar pred karavlo pritajen šum ob žični ograji. Šel je pogledat, toda komaj je stopil iz sence, mu je siknila krogla mimo ušes. Začelo se je streljanje z vseh strani. Iz bližnjega gozda je zaregljal težki mitraljez, z druge strani hriba pa je »klop-klop-klop...« zapel ruski »Maksim«. Madžari in Rusi (graničarji so jih spoznali po njihovem »job tvoju mat«) so obstreljevali vrata karavle, da bi preprečili izhod graničarjem. Toda ti so ob najhujšem streljanju, tvegajoč življenja, zdrveli skozi vrata v strelske jarke. Iz gozda so se plazile temne sence proti karavli. Tedaj pa so zapele strojnice naših graničarjev in napadalci so se morali umakniti. Zato so tem huje streljali iz zaklona. Več strelov je zašlo tudi v hiše ob meji, kjer so zapustili sledove. Streljanje je ponehalo šele takrat, ko so prišli graničarjem na pomoč iz sosednih karavel in Gornjih Petrovcev. Vse do jutra pa so slišali graničarji in ljudje ob meji hojo po gozdu in odmev konjskih kopit. Madžarska in ruska vojska se je umikala. Po glasovih in šumu pa se je poznalo, da je bil gozd poln vojaščine in da so napadalci ves napad skrbno pripravili.

Drugi dan navsezgodaj pa so prišli na mejo štirje madžarski oficirji in vojaki. Po drevju so iskali sledove krogel, posekali so tudi brezo onstran žične ovire, za katero so se ponoči skrivali madžarski vojaki in od koder jih je pregnal mitraljez naših graničarjev. V brezo pa je tudi udarilo nekaj krogel. Zato so jo Madžari skrbno razžagali na tri dele ter odpeljali s seboj. To bo corpus delicti za »provokacijo« jugoslovanskih graničarjev, ki so ponoči tako junaško branili karavlo, vas in mejo ter neodvisnost svoje domovine.

Od tega dne so graničarji še bolj zrasli v očeh vaščanov. Danes se v vsaki hiši v Čepincih počutijo graničarji kot doma. Ne najdeš kmeta, ki bi ne povabil graničarja v hišo in mu prijazno ponudil kozarec vina ali šilce žganja ter se z njim po domače pogovoril, ali pa ga vprašal celo za svet za to in ono. Graničarji kmetom razjasnijo marsikaj. Kmetje zaupajo graničarjem, se nanje zanesejo ter jim pri njihovem delu tudi pomagajo. Če opazi kmet na meji kaj sumljivega, bodo za to čez četrt ure že vedeli v karavli. O vsakem strelu, ki pade onstran meje, poročajo ljudje graničarjem. V soboto so pripeljali Madžari po cesti iz Gornjega Senika, kjer imajo svoje vojašnice, tik do meje poln voz slame. Za vozom je prišel mestno oblečen civilist, ki se je rokoval z vojaki. Dva kmeta sta to videla in opozorila graničarje. Kaj, če ni bil civilst kak špijon, ki bi nameraval prestopiti mejo, ali pa bi lahko Madžari pripravili kako presenečenje, provokacijo, incident? Kmetje ob meji dobro vedo, da so onstran žice vojaki, ki jih komandirajo ruski oficirji, zmožni vsega. Tudi kmetje v Čepincih vedo za umore naših graničarjev, za velik napad Madžarov na karavlo Krpljevnik, ki je v sosednih hribih. Tam so pred nekaj meseci prišli madžarski vojaki 300 m na naše ozemlje in v zasedi pričakali našo patruljo. Mislili so jo zajeti. Graničarji pa so jih pravočasno opazili ter jih pognali v beg. Nekaj ur nato pa so Madžari napadli karavlo, toda graničarji so jih spet prisilili k umiku.

Nekaj kilometrov od Čepincev se vzpne meja visoko v hrib do tromejnika. Onstran se začne meja z Avstrijo. Toda ni več bodeče žice, minskih polj na tej strani, označujejo mejo samo beli mejniki. Toda tudi na tej meji ni več tistega miru, kot je bil do nedavnega. Saj si lahko pred dobrim mesecem videl tod avstrijske financarje še brez orožja, kot jih še danes vidiš na meji v tistem delu Avstrije, ki jo imajo zasedeno Angleži. Kmetje v hribih ob meji pa ti v petih besedah razložijo, zakaj avstrijski financarji nosijo puške, zakaj tudi na njihovi meji padajo streli in rakete razsvetljujejo njihovo ozemlje. Rusi so prišli na mejo. Poteptali so mednarodni sporazum, po katerem se njihove čete v Avstriji ne smejo približati naši meji. Mesec dni bo že od tega, odkar so se v avstrijski vasici Tauk ob vznožju hriba, po katerem gre meja, v največji stavbi v vasi naselili ruski vojaki. V Matjaševcih so ljudje še isto noč slišali na meji streljanje iz strojne puške. Drugi dan so jim pripovedovali graničarji, da so streljali na njihovega stražarja Rusi. Prepričani so bili o tem, kajti avstrijski financarji imajo le puške, ki so jim jih nekaj dni prej dali Rusi.

Rusi pa prihajajo tudi na mejo, seveda preoblečeni v avstrijske financarje in civiliste. V rumeno hišo na avstrijski strani na hribu nad našo karavlo vidijo ljudje vsak dan prihajati številne financarje in civiliste tujih obrazov. Za nje vedo povedati ljudje ob meji, da ti avstrijski financarji ne znajo nemško in da jih zelo zanima naša karavla. Ruski oficirji pa se tudi odkrito kažejo na meji. Pred kratkim je prišel ruski podpolkovnik do meje in skiciral našo karavlo, vas Matjaševci in stražni stolp. Odkar so Rusi na meji, ponoči večkrat osvetljujejo našo stran.

Res je, da uporabljajo na tej meji naši in Avstrijci mednarodno cesto ter avstrijski financar celo lepo po vojaško pozdravi našega graničarja. Toda za Avstrijci stojijo tod ruski oficirji, ki so polni mržnje do Jugoslavije. Zato tudi graničarji ob tej meji niso nič manj budni kot neustrašljivi fantje vodnika Jankoviča ob madžarski meji.

Ljudje v Čepincih, Budincih, Dolencih, Hodošu, pa tudi v Matjaševcih, Sotini, Kuzmi, Nuskovi in vseh vaseh ob madžarski in avstrijski meji v miru opravljajo svoje delo, se zbirajo ob večerih v dvoranah svojih zadružnih domov in ob toplih pečeh po domačijah, kjer tečejo živahni pomenki. Večkrat pa se ljudje radi povesele ob veseli igri ali pa tudi ob dobri kapljici v vinskih hramih. Za njihovo varstvo skrbijo junaški graničarji, ki so budno na straži ob meji.

(-k-)

—o—

BERLIN — V Vzhodni Nemčiji so zaskrbljeni nad slabim izpolnjevanjem nemškega petletnega plana. Premoga so nakopali za 500.000 ton manj kot je predvideno, dalje je industrija kmetijskih strojev dosegla le dve tretjini predvidene proizvodnje, enako slabo pa je tudi izpolnjevanje planov v strojni in drugih industrijah.

Kaj pa mi stari?

Gotovo bodo postavili tako vprašanje naši dosedanji naročniki, ko bodo prebrali, kake ugodnosti nudimo novim naročnikom.

Tudi na vas, dosedanje naročnike nismo pozabili, če vi ne boste pozabili na svoje dolžnosti do svojega lista. Saj imate le eno dolžnost, namreč pravočasno plačevanje naročnine. Zato smo vsem naročnikom priložili položnice. Kdor je v zaostanku z naročnino za letošnje leto, naj zaostanek poravna takoj, obenem pa nakaže predplačilo za prihodnje leto. Naročniki, ki bodo plačali celoletno naročnino za prihodnje leto do 1. januarja 1952 — seveda morajo prej poravnati zaostalo naročnino, če dolgujejo — bodo deležni nagradnega žrebanja, ki ga pripravlja uprava Ljudskega glasa.

Nagradnega žrebanja bodo deležni vsi naročniki, ki bodo 1. januarja 1952 imeli plačano celoletno naročnino za nastopajoče leto. Za nagrade bodo prejeli knjige, od katerih bo vsaka vredna nad 100 din. Izžreban pa bo vsak 50. naročnik. Pohitite, ne zamudite prilike dobiti lepo knjigo!

Uprava Ljudskega glasa

Odlikovani šolniki

Za izredne zasluge na področju šolstva in ljudskega prosvetljevanja, je Prezidij Ljudske skupščine FLRJ na predlog Sveta za kulturo in prosveto pri OLO Ljutomer odlikoval z redom dela III. stopnje ravnatelja nižje gimnazije v Ljutomeru tov. Jana Baukerta, ki že 42 let službuje v ljutomerskem okraju kot profesor in mentor mlajših pedagogov. Pod njegovim strokovnim vodstvom je postala ljutomerska gimnazija ena najboljših šolskih ustanov v okraju. Odlikovanec je uspešno zaoral ledino izobraževanja množic. Poznamo ga kot organizatorja številnih kulturnih manifestacij, pobudnika in vzornika pri izvenšolskem delu ter kot prevajalca tujih del. Čeprav bi se po plodnem delu lahko oddahnil, še vedno z mladeniško vedrino in pedagoško izkušenostjo pomaga pri vzgoji novega človeka in ljudskega učitelja.

Enako je bil odlikovan pionir na glasbenem področju in negovalec slovenske pesmi tov. Minka Zacherlova, profesorica za petje na ljutomerski nižji gimnaziji. Odlikovanka je v svojem plodnem življenju vzgojila v Ljutomeru in na podeželju mlade pevske zbore, ki so s pesmijo budili narodno zavest med kmečkim prebivalstvom. Tudi danes, kljub osivelim lasem, jo srečamo na odru pred pevci SKUD »Ivana Kavčiča«, med mladino, ki jo čisla in spoštuje kot svojo mater. Njen prvenec — pionirski pevski zbor — se je prav z njeno strokovno pomočjo uvrstil med najboljše mladinske zbore v republiki. Njena skrb za mladi pevski naraščaj je tudi po osvoboditvi prestopila meje prleškega mesteca. Pogosto obiskuje podeželjske pevske zbore, čeprav je treba vzeti pot pod noge. Vsepovsod jo z veseljem sprejmejo.

Tudi skromen, izredno delaven prosvetar Slavko Stopar, ravnatelj osnovne šole v Ljutomeru je prejel enako odlikovanje. Trideset let službovanja na šoli je dolga doba, ki jo je odlikovanec prestal s plodno — za okolico koristno dejavnostjo. V dobi službovanja se je zlasti potegoval za napredno vzgojo mladine in šolskih otrok ter v mladem pokolenju budil ljubezen do domovine in svojega ljudstva. Težko ga je bilo najti v delovnem kabinetu, kajti kot režiser je z vso ljubeznijo postavil na ljudski oder mnoga dramska dela, skrbel za kakovostno rast dramatike v mestu in okraju ter ji položil soliden temelj, na katerem se je razvila v širino. Po osvoboditvi uspešno vodi dramatsko sekcijo SKUD »Ivana Kavčiča« in jo usmerja h kakovostnim stvaritvam. Vzgojil je širok krog igralcev in kot mentor pomagal podeželjskim igralskim skupinam.

Z medaljo dela je bil odlikovan Janko Roškar, ljudski učitelj in upravitelj osnovne šole na Cvenu. Tudi njega je odlikovanje našlo sredi pestrega ljudskoizobraževalnega dela. Že lani je zgledno organiziral in vodil kmetijsko nadaljevalno šolo in s svojo pedagoško izkušenostjo in vzgojnimi prejemi vcepil mladini ljubezen do izobrazbe. Odlikovanca poznajo docela vse množične organizacije, ki so našle v njem zvestega pobudnika in usmerjevalca, ter se ga po pravici oklepajo. Roškar je delaven frontovski voditelj in odbornik ljudskega odbora. Ljudje ga cenijo in hodijo k njemu po nasvete. Ne trkajo zastonj na vrata! Odlikovanec jim je vedno pri roki, pomaga kjerkoli ga kličejo na pomoč. Na Cvenu so letos prvi v okraju pričeli s poukom v kmetijsko nadaljevalni šoli. Za zimo imajo velike načrte nad katerimi bdi budno oko odlikovanca.

Na zadnjem posvetovanju članov sindikata učiteljev in profesorjev so jim izročili visoka odlikovanja. Svečano vzdušje med učitelji in profesorji, ki so iskreno segli odlikovancem v roke, se je spremenilo v manifestacijo celotnega kolektiva za nove napore na področju šolstva in ljudskega izobraževanja. Našim šolnikom pa se pridružuje tudi delovno ljudstvo Prlekije z željo, da bi še mnoga leta sejali svoje seme v srca mladine in kmečkih ljudi.

—•—

Promet v ameriških pristaniščih

Ameriški zavod za trgovsko mornarico je izdal poročilo o prometu 10 največjih ameriških pristanišč. Po tem poročilu je imelo newyorško pristanišče lani nad 28 milijonov ton prometa, kar pomeni približno štirinajstkrat toliko kot naša Reka, ki je že tudi dosegla letno 2 miljona prometa. Vrednost blaga, ki je šlo lani skozi newyorško pristanišče, znaša 6 milijard 305 milijonov dolarjev.

Med drugimi pristanišči ZDA so imeli lani največ prometa Boston, Houston, Filadelfija, Baltimore, Norfolk, Galveston, New Orleans, San Francisco in Los Angeles. Promet v teh pristaniščih znaša od 1 milijon 500 tisoč do 15 milijonov ton letno. Najpomembnejša so New Orleans in Filadelfija.

Kje je bila rimska naselbina Halicanum?

Pričujoča razprava bo služila za bazo za arheološko razizkovanje rimske dobe Prekmurja.

Prve rimske vojaške akcije za osvojitev Panonije so se pričele leta 35. pr. n. št., ko so Rimljani zavzeli mesto Siscio (Sisek). Od tukaj so Rimljani previdno prodirali v osrčje Panonije. Prebivalci Panonije ponosni Panonci pa niso dali svoje svobode poceni. Res, da so Rimljani pustili domačinom še nadalje neko samoupravo, toda zaradi težkih razmer — katere jim je narekovala sklenjena pogodba z Rimljani — so se večkrat uprli rimskemu »varuštvu«. Ti upori so bili dobrodošli vzroki, da jim je Rim leta 10. odvzel zadnjo sled avtonomije ter napravil Panonijo za svojo provinco. S tem aktom so novi gospodarji razširili mejo svoje mogočne države do Donave. Rim je odstavil domače vojvode, namesto njih je imenoval svoje upravitelje. Panonijo je razdelil Trajan na Pannonio superior in Pannonio in ferior, Dioklecijan pa na Pannonio primo, Panonnio secundo, Valrio in Savio. Prekmurje je spadalo pri prvi razdelitvi pod upravo Pannonie superior, pri drugi pa pod Pannonio primo.

Rimljani so novopridobljene pokrajine vojaško utrdili, ustanavljali so vojaške in poštne postojanke, zapuščene kraje kolonizirali ter jih premrežili z dobrimi cestami. Tako čitamo v Antoninovem itineriju (potopisu), da je bila ob veliki vojaški cesti Poetovio (Ptuj) — Salle (Zalalövö) — Savaria (Szombathely) rimska naselbina Halicanum. Potopis nam pove tudi, da je bil Halicanum od Poetovia 31, od Salle pa 30 rimskih milj.

Kedaj je nastal in kdo so bili njegovi ustanovitelji, je težko ugotoviti. Mnenje je, da so ga ustanovili Kelti.

Važno pa je vprašanje, tje je bil Halicanum. Ugibanj ni bilo malo. Nekateri zgodovinarji ga iščejo v Medjimurju pri Murskem Središču, drugi pri prekmurski vasi Kot, tretji pa pri Kobilju. Leta 1810 ko so našli pri Dolnji Lendavi zlati in srebrni denar Julija Cesarja ter spomenik rimskega veljaka Vibenusa, se je pozornost raziskovalcev obrnila na Dolnjo Lendavo in Dolgo vas. Raziskovanj v tej smeri sta se lotila Dr. Szanto, ravnatelj bivše meščanske šole v Dolnji Lendavi, in Koloman Dervarič, bivši sodnik v Dolnji Lendavi, najboljši poznavalec preteklosti Dolnje Lendave. Dervariču se je posrečilo odkriti oz. najti na severnem delu Dolnje Lendave in Dolge vasi 30 rimskih gomil, del rimske ceste, zlati in srebrni denar, zapestnice, prstane, uhane, kolajne, broše ter dele rimskih stavb. Vse te najdbe so v Narodnem muzeju v Budimpešti. Na podlagi teh najdb je Dervarič skušal pojasniti rimsko dobo dolnjelendavske zgodovine in označil Halicanum na severnem delu Dolnje Lendave in Dolge vasi. To njegovo tezo sta sprejela tudi arheologa Romer Floris in Desjardis. Zadeva je bila obravnana tudi 24. februarja 1880 na seji arheološkega instituta v Budimpešti, ki ni izrekel svoje zadnje besede.

Kakor smo že prej omenili, iščejo nekateri arheologi Halicanum pri Murskem Središču, toda od tukaj nimamo nikakih rimskih najdb. Če vzamemo v obzir Dervaričeve in druge priložnostne najdbe, bo Dervaričeva teza držala, ali imamo delo s kakšno drugo rimsko naselbino, ki pa ni omenjena v Antoninovem itinerariumu. Za Dervarič. čevo trditev govori tudi zemljepisna in dobrozavarovana lega Dolnje Lendave. Hvalevredno delo bo napravila Arheološka sekcija pri Slovenski akademiji v Ljubljani, ako bo vprašanje Halicanuma rešila.

V Prekmurju se omenja še druga rimska cesta na levem bregu Mure od Dolnje Lendave mimo Hotize, Ižakovcev, Dokležovje, Murske Sobote in Kroga v Radgono. Ob tej nekdanji rimski cesti pri Ižakovcih — pri »marofu« in pod Osredkom — so naleteli na ostanke rimske zgradbe. Pri Dokležovju in Bratoncih so še danes vidni ostanki rimskih gomil. Najdbe iz teh gomil so v Pokrajinskem muzeju v Mariboru, nekaj pa v Prekmurskem muzeju v M. Soboti. V severno steno kat. cerkve je vzidan rimski nagrobni spomenik Viatorja, ki so ga našli v Murski Soboti. V Krogu so leta 1901. našli mnogo rimske keramike in kovancev Hadrijana, Septimija Severa in Filipa Arabca. Te najdbe so v Narodnem muzeju v Budimpešti, nekaj kovancev pa v Pokrajinskem muzeju v Mariboru. V srednjem veku se omenja na levem bregu Mure, od Radgone do Dolnje Lendave »katanska cesta« (vojaška cesta); ni izključeno, da je bila cesta naslednica prej omenjene rimske ceste.

Iz Radgone je vodila še tretja rimska cesta, ki je presekala Prekmurje v severovzhodni smeri in se je srečala s cesto Poetovio — Halicanum — Salle na Ogrskem na levem bregu Rabe pri današnji vasi Katafa.

Da je bilo Prekmurje dobro zasedeno v rimski dobi, pričajo še rimske priložnostne najdbe pri Banuti, Kobilju, Motvarjevcih, Bogojini, Ivancih, Rakičanu, Puconcih.

G. F.

Bratova kri

V prihodnjem letu bomo prinašali v našem listu daljši podlistek, povest Bratova kri. Ta povest opisuje življenje naših ljudi v dobi velike svetovne gospodarske krize.

V njej boste spoznali Korenčkovega Jožeta, ki si je hotel toliko prislužiti, da bi lahko s svojo bodočo ženo v sreči in miru živel. Ta naj bi bila Sršenova Anica. Vendar so njeni starši želeli drugače, zato so jo silili, naj se poroči s Čukovim Martinom. Tega pa Anica ni marala, vendar kaj je hotela, ko je Jože bil tako daleč od nje. Brat je obvestil Jožeta, kaj se doma godi in naj se čimprej vrne, če še želi dobiti Anico. Jože se je iznenada, nepričakovano vrnil, toda Anica je že imela snubca. Vnela se je borba, kdo si bo pridobil Anico. Premaganec je prisegel maščevanje svojemu tekmecu in Anici.

Toda kaj bi vam pravili. Naročite si »Ljudski glas«, če še niste naročnik, kjer boste lahko brali o vsem tem in še mnogo več, kajti to je komaj začetek povesti. V povesti boste spoznali poštene in nepoštene, dobre in slabe ljudi, kakor jih najdete povsod po naših vaseh. Spoznali pa boste tudi ljudi, ki po svoji naravi niso bili slabi, pa so jih razne življenjske prilike naredile trenutno slabše, kakor so bili v resnici. Spoznali boste, kako se ljubezen spremeni v sovraštvo in kako se sovraštvo umika ljubezni, ko zmaga zdrav razum. Toda vse to je imelo svoje vzroke, zato je moralo tako biti.

Ne odlašajte z naročilom Ljudskega glasa, kajti s prvo številko v prihodnjem letu bomo začeli povest objavljati in jo bomo prinašali več mesecev.

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik: Jože Petek — Naslov uredništva in uprave »Ljudski glas« Murska Sobota, Trg Zmage — Ček. račun: Narodna banka M. Sobota 641-903-322
Letna naročnina din 260. Tiska Mariborska tiskarna